

# ◆ ST. OLAV ◆

Nr. 27

Oslo, den 7. juli 1938.

50. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent onsdag og torsdag fra 9—12 og 5—7. De øvrige dage fra kl. 9—2 Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Den hellige Messe. — «Vær ikke redd -» — Den norske representasjon på den eukaristiske kongress. — Tro og sundhet. — Sveitsisk nøytralitetspolitikk. — In memoriam monsignore Irgens. — St. Vincensforeningens feriekoloni. — Herhjemme. — - og derute.

## Den hellige Messe.

Der er liv i det brød som hviler  
på alterets hvite lin.  
Og Guddommens ild i kalken  
hvor før var litt vann og vin.  
Det er Messens selsomme under  
som kaller Guds Sønn til jord  
med salige andaktsstunder  
for alle som ber og tror.

Der er glød i den sang som toner  
fra hjeter som vet hvor stort  
et under vår Gud og Frelser  
skjærtorsdagskvelden har gjort.  
Han gav oss for alle tider  
så hjærlig og nådefull  
et offer, mens sekler skrider,  
mer verd enn all verdens gull.

Der er kraft i den bønn som stiger  
i offerets nådestund,  
ti Jesus, vår Frelser, bærer  
den frem med sin egen munn.  
Ja, salig hver den som knelet  
tilbedende for Guds Sønn,  
og nytter den stund Han dvelet  
til takk og brennende bønn.

Det er nådens hellige time,  
da Golgatas offerblod  
sender til skjærsildsfengslet  
en rik, husvalende flod.  
O Hjerte som evig brenner  
i Hostiens hvite skrud,  
ved prestens vigslende hender  
Du skjenker oss liv i Gud.

K. Kjelstrup.

# „Vær ikke redd —“

Av epistlen til 5. søndag eft. pinse.

(1. Pet. 3, 14—15).

Gud lever — derfor lever hans hellige Kirke. Helligt skjønt han tillater meget å skje i den og mot den som synes ubegripelig for vårt kortsynte blikk. Men vi glemmer som oftest at Herren har skjenket menneskene den frie vilje og med den friheten til å velge mellom ondt og godt. Vi glemmer at Kirkens hellighet er betrodd mennesker å bære frem og formidle — svake mennesker under sin svake viljes lov. Derfor kan det skje at onde, forargelige, ødeleggende og nedbrytende krefter til tider synes å triumfere i den og mot den — men ve oss om vi på grunn av disse tilsynelatende triumfer vilde tvile på Guds hellighet, makt, visdom og kjærlighet! Om vi vilde tvile — og derfor fortvile.

Hvem av oss har gjennomskuet syndens, det ondes hemmelighet? Allerede blandt de tolv apostler var der en som forrødte sin herre og mester for 30 usle sølvpenge, skjønt han dog hadde vandret sammen med ham, hørt hans ord og sett hans undergjerninger på nærmeste hold — ja, Frelseren hadde vasket også hans føtter under deres siste samvær. En disippel blandt de tolv sviktet — ned gjennom tidene har det mangen gang vært en blandt hver tolvte av Kirkens medlemmer som har fulgt i Judas spor! For Kirken er ikke alene Kristi forklarte og opstandne Legem — dens mystikk omfatter også den forpinte Kristus på korset, blødende av de mange sår. Som selv Peter på lidelsens dag med sin tre ganger gjentatte fornektelse var med blandt dem som slog de dypeste sår — således er vi alle med til å gjøre det den dag idag. I snart to tusen år har Kirken om og om igjen måttet leve Kristi liv på jorden og stadig vandrer den den tunge vei til Golgata. Stadig fornyer «denne verdens fyrste» sin kamp imot den, men midlene er de gamle om enn i moderne forklædning: fristelse, forføring, list og smiger — de samme midler som han brukte overfor Kristus selv. Kirkens liv er Kristi liv, derfor er den så guddommelig — Kirkens liv er vårt liv, derfor er den så menneskelig. Men derfor er den også ofte andre en «forargelse» og «dårskap» -- i likhet med korsets gåte.

Kirken er guddommelig, men den er ikke Gud: det absolutte og fullkomne, ti da vilde den jo ikke være i denne verden så helt og fullt som den nu er. Av denne verden er den ikke, i kraft av sin innstiftelsen fra Frelseren selv, men den er skapt for verden og satt blandt verden — skapt for vår skyld og gitt oss som lys for vår fot, som styrke for vår arm, som støtte for vår tanke, som varme for vårt hjerte. Men også vi merker sannheten av Pascals ord: «Den har klarhet nok til å opplyse de utvalgte og dunkelhet nok til å gjøre dem ydmyke. Der er lys nok til at vi kan tro og dunkelhet nok til å gjøre troen til den gåte, hvorom der er sagt:

salig er de som ikke ser, men dog tror!» Denne dunkelhet er den skygge det menneskelige element i Kirken kaster — men en skygge med alle skygens oppgave: å fremheve lyset som er den troens kraft, «den seir som overvinner verden».

Ti Kristus lider vel stadig i sin Kirke, men han oppstår også stadig seirende i den. Dette viser kirkehistoriens forskjellige faser oss atter og atter — det er dens guddommelige side, som så langt overstråler dens menneskelige, dens altfor-menneskelige. Innefra og utenfra kan Kirken rammes av meget ondt, men dens liv og dens hellighet kan ikke berøves den, ti begge deler er skjenket den ved Guds egen inspirasjon og er derfor uforgjengelig. Kirken kan rammes og såres — innefra og utenfra — men den kan ikke ødelegges, for det er Gud selv som opprettholder den. Dens egne lemmer kan gjøre oprør mot dens hjerte og de kan selv bli knust og berøvet den — men Kirken lever og dens hjerte banker alltid like sterkt og varmt. Ti Gud lever og Kirken har hans ord på at han aldri vil forlate den. Han kan tillate meget fordi han har skjenket oss friheten til ondt og godt — men aldri vil han tillate at Kirken går under. Stadig skjenker han den nye krefter av sitt uuttømmelige forråd, sin ubegripelige allmakt — stadig fornyer han dens hellighet, selv om menneskenes hat eller svakhet vanhelliger, tilslører og formørker den.

\*

Gud innstiftet Kirken fordi han elsker menneskene, og hans kjærlighet tar aldri slutt. Hans kjærlighet tillater ikke at dens lemmer blir et bytte for det onde selv om de kaller skam over den og sig selv i verdens øiner. Selv om menneskeheten i sin blindhet forakter den — en er det som alltid akter den høit: Gud selv. Selv om menneskeheten i sin blindhet hater den — en er det som alltid elsker den: Gud selv. Skal vi da være redd? Vi kjenner Kristus, derfor kjenner vi Kirken. Det er dårskap å være redd på Kristi vegner — det er dårskap å frykte på Kirkens, hvad vi så enn ser selv eller hører av andre og enten det så gjelder våre medbrødres skjebne ute i den store verden, eller vår egen skjebne innenfor vår egen lille del av den. Men det er vanskelig ikke å være redd: vi leser om de mange angrep, som rettes mot den fra menneskers side, som mer eller mindre bevisst er redskaper for «ondskapens hær» og vi tenker: «Hvorledes vil det gå Kirken i Spania, Tyskland, Russland — ja, overalt?» Vi oplever at våre egne rekker merkes av dødens sterke hånd, og vi tenker: «Hvad nu med oss? Med vår Kirke her?»

\*

«Vær ikke redd og la dere ikke skremme, men hold Kristus hellig i deres hjerter!» sier søndagens epistel.

Hold Kristus, hold Kirken hellig — det vil si: å holde kjærligheten levende i våre hjerter. Den kjærlighet som — også ifølge samme epistels ord — «vil holde sin tunge fra det onde og sine lepper fra svikefull tale», og som «vil vende sig bort fra det onde og gjøre det gode». Ti den

kjærlighet vil øke Kirkens menneskelige kraft i de «dager om hvilke der er sagt: de behager oss ikke», idet den gjør dens menneskelige bærere til renere og verdigere karr for dens guddommelighet.

Gud den allmektiges hånd opprettholder Kirken herhjemme og derute — vi vet det. Kan vi derfor være redd og la oss skremme? Enn ikke bekymret skal vi være — ti «hvem er det som kan skade dere når dere strever etter det gode?»

## Den norske representasjon på den eukaristiske kongress.

Det ungarske folk har alltid vist stor interesse og sympati for Norge. At den katolske kirke i Ungarn følger med i den norske katolske Kirkes liv og skjebne fikk de 2 deltagere i den eukaristiske kongress et levende inntrykk av under oppholdet i Budapest. Alt på toget fikk vi et glimt av samhørigheten da vi slo op i vårt Vademecum. Under avsnittet om misjonsarbeide og «tartarkamper» leste vi om den katolske kultur under Arpaderne som nådde fra «Trondhjem bis Buda», og om de praktfulle domkirker som den gang blev bygget her og der i samme stil og overalt vidnet om den samme kristne ånd som den gang besjelet folkene. Straks etter ankomsten blev det telefonert til vårt hotell med anmodning om at herr Eskeland vilde innfinne sig hos pater Bangha S. J. i kongressens sekretariat. Han blev da anmodet om å holde sin 3-minutters tale på norsk istedenfor på fransk. Sådanne gikk det til at Norges røst fikk klinge med i nasjonenes store hyldest til Kristus i Sakramentet. 26 representanter for forskjellige folk talte på hver sitt tungemål i disse møter for 100 000 tilhørere i Industrihallen ved Heldenplatz. Der var høytalere så alle fikk høre godt. Det var bare 2 norske tilhørere, hvorav den ene var en norsk dame som var fastboende i Budapest. Eskelands tale blev på grunn herav noe anderledes enn den som stod cittert i St. Olav. De norske deltagere hørte med glede hvor praktfullt det norske sprog tok sig ut blandt de andre. Også av dem som ikke forstod ordene var der flere som takket ham efter foredraget. De hadde hørt musikken i sproget og syntes det var vakert. De trengte ikke å forstå ordene. Troens tale blir forstått alikevel i en sådan forsamling.

I et senere internasjonalt misjonsmøte under kardinal Hins-

leys ledelse talte Lars Eskeland i tyve minutter på fransk. Han talte om den betydning Kristi i eukaristien har i konvertittens liv fra det øieblikk han aner det og inntil den dag da han kan si med Paulus: «Jeg lever ikke lenger, men Kristus lever i mig». På dette møte talte foruten Eskeland også Salesianernes generalprior i Roma, Pietro Ricaldone og Pierre Delattre S. J., Belgia, samt en ungarsk prelat. Der var tilhørere fra alle verdens deler. De forskjellige nasjoner hadde samtidig sine særskilte møter. Da Lars Eskeland hadde talt sa en ungarsk priorinne for «de engelske søstre» til sin norske sidemann: «Herefter skal jeg be for Dem og Deres land».

Det var ikke bare den ungarske kirke som var opmerksom på den norske deltagelse i kongressen, også de ungarske aviser nevnte Lars Eskeland blandt andre kjente størrelser som var kommet til kongressen. De kalte ham en modig bekjenner av sin tro i Norge og fortalte om hans overgang til katolisismen og om den forfølgelse som fulgte efter.

Det kan her nevnes at i Ungarn har folk av de forskjellige religioner samme rett til statens embeder, og skjønt 2/3 av landets befolkning er katolsk, er presidenten protestant.

Også president Horthy og ministerpresident Imredy hedret Norge ved å innby Lars Eskeland til sine gallamiddager for kardinal Pacelli og de øvrige høie herrer, som var kommet til kongressen. Jeg vil til slutt også nevne at den lille norske koloni som består av protestanter også viste interesse for

kongressen på grunn av den norske deltagelse. For øvrig hadde de protestantiske kirker dernede oppfordret sine medlemmer til å vise forståelse under den katolske fest, så der ikke på grunn av forskjellen i troen skulde komme noen mislyd inn i festen.

### Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-  
og livrenteselskap.  
Stiftet 1847.

# TRO OG SUNDHET

Den kjente prest, vitenskapsmann og forfatter, dr. theol. og phil. Georg Siegmund fra Brieg i Schlesien, opholder sig i denne måned i Oslo, hvor han gir retrett for St. Elisabethsøstrene. Hans spesielle område er psykologi, og vi har hermed den glede å presentere ham for «St. Olav»s lesere gjennom en avhandling, gjengitt i noe forkortet og konsentrert form.

Troen på Gud har i våre dager gjennomgått en radikal omvurderingsprocess. Før i tiden tilla man den en bærende etisk verdi, fordi man anså den som et utslag av en ærbødighetens og lydighetens ånd, som frivillig føiet sig inn i den ophøiede kosmiske plan og vilde tjene det absolutte. Man betraktet det som et kriterium på den menneskelige verdighet at vi var i stand til å erkjenne og underordne oss Gud — hvilket altså er en helt annen livsanskuelse enn den som nu hyldes i vide kretser og som vel i første rekke må føres tilbake til Nietzsche, idet han vel må sies å være den som fremsatte læren om troen som en sykkelig sjelstilstand og derved fornektet dens verdi. Istedetfor å anerkjenne den som et utslag av menneskets bevisste åndelige streben etter en objektiv sannhet, et ophøiet, absolutt ideal, henviste han den til å være et utslag av driftslivet. Freud førte som bekjent denne tanke videre og utbygget den i sin psykoanalyse. Han betrakter også alt religiøst trosliv som noe sjelelig usundt, som et sykkelig og beklagelig ledsagerfenomen til kulturen. Det gjelder om å overvinne den — og det samme lærer individualpsykologene, som mener at tro er en neurotisk og uekte løsning på alle de seksuelle konflikter, idet den representerer en flukt fra hverdagslivets ofte vanskelige virkelighet over i en lettvent illasjonær verden. Etterhvert har så dette synspunkt av troen som neurotisk og livsfjern slått temmelig sterkt igjennem.

Men anstiller man imidlertid litt mer dyptgående undersøkelser hos dets ivrigste forfattere: Nietzsche, Freud og deres utallige epigoner, vil man til sikkert sin egen store overraskelse finne at ingen av dem fører bevis for riktigheten av, at tro skal være en sinnslidelse og årsak til sinnslidelser. Ingen av dem har nemlig innsamlet et erfaringsmaterieell som kan danne et solid grunnlag for teoriens utformning. Man vil opdage at denne teori simpelthen er fremsatt som et faktum, som ikke trengte beviser og at menneskene glædelig er gått med på det. Det har derfor sin meget store interesse å undersøke om den virkelig holder stikk — om sjelelige lidelser virkelig kan føres tilbake til

troslivet og om de da ikke i langt høiere grad har sitt utspring i vantroen fremfor i Gudstroen. Best når man vel til et resultat ved å ta enkelte kjente psykopaters sjeleliv op til utforsken og forsøke å komme frem til årsaken til deres sinnslidelse.

Sinnslidelse, sjelelig usundhet, er imidlertid et omfattende begrep som trenger noen forklarende ord. Mellom sykt og sunt sjeleliv — mellom de svære psykoser, de egentlige sinnssykdommer og det normale sjelelivs utslag ligger mange overgangsformer, mange sykkelige tilstander som ikke faller inn under begrepet: det absolutte vanvidd. I alle disse mellomstadier kan den angrepne fremdeles utmerket godt leve i og med det borgerlige samfund og passe sitt arbeide tilfredsstillende. Forskjellen på den psykopatiske og den neurotiske lidelse pleier man å definere slik at den første skyldes medfødte anlegg, den siste utviklingens gang, men grensene er meget flytende foruten at man hyppig møter en kombinasjon. Prinsipielt sett er begge tilstander helbredelige og her spiller det altså inn som det avgjørende moment å komme til klarhet over ondets rot. Hvis vi altså nu går nærmere inn på problemet: er denne rot å finne i tro eller vantro og setter søkelyset mot tre av de store forfattere av nutidens skepsis overfor troens verdi: Nietzsche, Tolstoi og Strindberg, vil vi som sagt komme — iallfall delvis — til et annet resultat.

Nietzsche avgir vel selv det sørgeligste eksempel på uholdbarheten av sin egen lære — og vi bruker ham med så meget bedre samvittighet som han selv i sine «Unzeitgemässen Betrachtungen» har hevdet at en filosof kun har interesse i samme grad som han selv kan være eksempel på sine tankers riktighet. En nærmere fordypelse i Nietzsches verker og hans eget forhold til dem og omverdenen viser hvorledes det utpregede vanvidd, som formørket hans siste leveår, helt fra dets første begynnelse av demonstrerer sig som en spaltningsprocess i hans sinn på grunnlag av en fortærende vantro, som etterhvert griper inn på alle sjelelivets områder og opløser alle tanker og følelser. Da han mister sitt forhold til den levende overpersonlige Gud setter han en grenseløs selvfordugelse inn istedet, som etter hvert opsluker alt annet. Stykkevis mister han sannhetens lys, idet hans Gudsfornektelse gir sig krassere og krassere utslag og stykke for stykke formørkes tilsvarende hans ånd. Det er ikke godt å forstå hvorledes man kan hylde en lære i teorien når dens praksis viser et helt annet resultat som for Nietzsches vedkommende.

I Tolstoi har vi likeledes et slående eksempel på vantroens evne til å skape sinnslidelser — til og med gjennom hans egne selvbekjennelser, således i hans kjente bok «Skriftemål». Som utpregget gudsfornektelse blev han på livets høidepunkt, omkring 50-årsalderen, plaget av tvangsforestillinger, som alle gikk ut på selvmord og som han hadde megen møyie med å verge sig imot. Alt var ham håpløst og betydningsløst og han var stadig på for-

De gresk-katolske som deler vår tro på Kristus i sakramentet, deltok i feiringen med særlig praktfulle messer.

Om 2 år skal den eukaristiske kongress avholdes i Nizza. Det var å håpe at Norge da kan sende en hel liten pilgrimsflokk sydover.

*Den annen norske pilgrim.*

tvilelsens rand — først da han var blitt klar over livets mening i troens belysning fikk han sin fred og trygghet tilbake og tvangsforestillingene forsvant.

Og endelig har vi Strindberg, hvem vi også har anledning til å følge gjennom selvbekjennelser og hvor vi derfor også kan konstatere vantroens fryktelige evne til å oppløse menneskene. For hans vedkommende finnes der en fullstendig dagbok fra hans sinnssyke tid hvor han led av forfølgelsesvanvidd — nemlig «Inferno» — men også gjennom mange andre av hans verker lærer vi ham å kjenne som et lidende og sjelesykt menneske.

Grunntrekket i Strindbergs vesen må sies å være hans overømfintlighet og for å undgå en pinende mindreverdigfølelse beruser han sig i storhetsdrømmer. Gud eksisterer ikke for ham, men verdensomveltende planer arbeider i hans eksalterte hode. Selv eier han ikke sikkerhet og fasthet fordi han intet indre holdepunkt har av ekte og absolutt art, og stadig er han derfor avhengig av andres mening om sig. Selv synes han at «hans egen person er utslettet, hans jeg annullert, han selv død. Kun som et ledd i en kjede finner han sitt jeg — uten denne kjede er det ikke tilstede», skriver han. Han kommer aldri løs fra sin infantile binding til moren og da han i sitt indre er helt holdnings- og karakterløs tar hans forhold til kvinner makten fra ham og hans viljesliv. Han gjør kvinnen til en guddom som han «tilber» som redende engel og som han tillegger metafysisk-religiøs betydning for å få det hele forhold op i en høiere plan med det mål å utfylle den tomhet i hans sjel, som hans gudsfornektelse har skapt etter at han er blitt smittet av tidens skeptisisme og nihilisme. Like så selvfølgelig skuffes han stadig — hans kjærlighet og holdningsløshet avfører først mistro og så hat, hvorpå der inntreffer helt patologiske reaksjoner. Hans siste skilsmisse etterfølges av en regulær forfølgelsesmani som varer i mange år, til han endelig får krefter til å trenge frem til en erkjennelse av dets årsak og derved gjenvinner sjelelig sundhet. Selv karakteriserer han da sitt tidligere liv som et vantroens eksperiment med et helt negativt resultat. Han føler det som en stor lykke at han har fått lov til å kunne beriktige sine tidligere villfarelser — og la oss slutte med å referere noen uttalelser av ham i hans første «Blåbok». Han skriver i den at følelsen av usalighet, av fordømmelse griper alle, også den vantro. Dette faktum viser at der hos alle mennesker finnes et medfødt rettsbegrep, en trang til straff som er ganske uavhengig av alle dogmer ... og når denne følelse av usalighet rammer en vantro åpenbarer den sig som forfølgelsesvanvidd. Han tror sig forfulgt av mennesker som f. eks. vil forgifte ham, ti da hans intelligens ikke kan løfte sig op til et gudsbegrep opdiker hans onde samvittighet onde mennesker. Han forstår ikke at det i virkeligheten er Gud som forfølger ham — og han ender i galehuset ... men den som har kraft nok til å bøie sig eller intelligens nok til å spore det logiske i for-

ryktheten anroper da Gud om hjelp og nåde og han blir sund på sinnet. Hans byrde blir etterhvert lettere, freden og tryggheten vender tilbake. Han får lykken med sig i det han foretar sig og «hans grønnende øy blir atter smilende ny og frisk».

## Sveitsisk nøytralitetspolitikk.

Den sveitsiske utenrikspolitikk har igrunnen alltid hatt et eneste mål for øie: fred og forståelse mellom alle nasjoner. Landet har derfor prinsipielt gjennomført en nøytral holdning overfor alle de mange konflikter, som i de senere tider har gjennomrystet Europa, og denne korrekte og vennskapelige innstilling til alle nabostatene blev kraftig understreket ved Forbundsrådets erklæring av 21 mars i år angående Sveits' absolutte uavhengighet og nøytralitet. Allerede lenge har forøvrig landets holdning vært respektert og billigt av dets store nabo imot syd: Italia. Under krigen med Abessinien stilte regjeringen i Rom Sveits handelspolitisk på linje med de stater som hadde avvist å følge sanksjonsparagrafen i Genferpakten, og for nylig erklærte utenriksminister grev Ciano ytterligere at «den italienske regjering er av den mening at Sveits' uavhengighet og nøytralitet er i alle europeiske staters interesse og derfor også må opprettholdes i fremtiden».

Men fremdeles nekter Bern allikevel å gjenoppta den diplomatiske forbindelse med Sovjetunionen. Det er nu 20 år siden at en sovjetrussisk delegasjon første gang forsøkte å forhandle direkte med regjeringen i Bern, men etter noen måneders forløp viste det sig at den hadde blandet sig i landets indre anliggender på høist uberettiget måte og forsøket strandet komplett. Da den marxistisk-kommunistiske generalstreik brøt ut i 1918 blev den sovjetrussiske delegasjon og alle dens håndlangere utvist, og Russlands svar på dette var en hensynløs fengsling av alle sveitsere i landet i løpet av de neste måneder, samt mordet på den sveitsiske gesantskapssekretær i Petrograd og adskillige av hans landsmenn i Charkov, Kiev og Sibiria. I alle de senere år har denne forfølgelse fortsatt — også økonomisk har man forsøkt å ramme Sveits ved en systematisk konfiskering av sveitsisk eiendom i Russland til en verdi av over 1 milliard gullfranc. Intet under at Sveits derfor stadig avviser alle Sovjets forsøk på å opnå en offisiell representasjon i Bern under henvisning til, at Moskva inntil nu er døv for alle de sveitsiske krav på skadeserstatning samt at den kommunistiske internasjonales verdensrevolusjonære agitasjon ikke tillater en friksjonsløs diplomatisk forbindelse.

Men også innadtil utøves der en grundig kontroll med alle de urovekkende elementer som kan bringe det vennskapelige forhold til nabostatene i fare. Man har til og med nedsatt en konsultativ pressekommisjon, hvis oppgave er å føre et effektivt tilsyn med forekommende ophissende eller nøytralitets-

krenkende avisartikler Imidlertid hever der sig stenmer som mener at der — med all prinsipiell anerkjennelse av pressefriheten — dog nu må skrides til skarpere forholdsregler mot dens misbruk. Når forbundsrådet stadig hevder en streng nøytralitet og understreker en vidstrakt ikke-innblandingspolitikk overfor andre lands interne anliggender, er det helt nødvendig at den sveitsiske presse inn-tar samme holdning, da man i utlandet jo oftest dømmer ut fra de røster som kommer til orde i avisenes spalter og fra dem slutter sig til ærlighe-ten og opriktigheten av alle offisielle uttalelser.

\*

Selvfølgelig har imidlertid de svar som fra tysk og italiensk hold er innløpet på den sveitsiske meddelelse om «stedsevarende nøytralitet» vakt udelt glede i landet. I alle bladene kan man nu lese uttalelser som: «det sveitsiske folk er sig bevisst at nøytralitet forplikter, særlig den av det selv valgte nøytralitet. Det skal også vite å vokte den». Den må stadig gjennomføres i ord som i handling — og det ikke alene i statens politikk, men også i den offentlige menings organer, i talte og skrevne ord.

Både den italienske og tyske svarnote understreker denne kjensgjerning og fremhever begge at nøytralitet ikke bare er en status, men en stadig fornyet viljesytring. Således skriver Tyskland: «Den sveitsiske regjering kan være overbevist om at dens påny forkynnte vilje til nøytralitet alltid hos den tyske regjering vil finne en lignende vilje til å anerkjenne og akte denne nøytralitet». Og helt tilsvarende uttaler Italia: «Den sveitsiske regjering kan være viss på at den av edsforbundet erklærte nøytralitetsvilje til enhver tid fra den italienske regjeringens side vil møte den samme vilje til å respektere denne nøytralitet». Denne formulering av de diplomatiske noter — som for Sveits har den samme store betydning som Wieneroverenskomsten av 1815, folkerettslig sett — innfører imidlertid også noe nytt i forholdet mellom de enkelte stater og nasjoner, nemlig et dynamisk element I 1815 dreiet det sig om forholdet mellom stater — nu gjelder det forholdet mellom folkene. I 1815 dreiet det sig om problemer i krigstilfelle — nu er det vesentlige problemer i fredstider. Fra 1815 til 1938 har den politiske nøytralitet utvidet sig til å bli moralsk nøytralitet. Dens første spor finner vi under verdenskrigen — nu trer den klart frem. Nøytralitet er ikke mer enn plikt som alene påhviler regjeringene — i like så høi grad hviler den på den offentlige mening, på presse- og radiotjenesten og krever en konsekvent gjennomført behandling av alle begivenheter og etterretninger.

\*

Den sveitsiske nøytralitetspolitikk har med de siste notevekslinger, passert en meget vesentlig etappe på sin vei mot «stedsevarende nøytralitet» — det mål som landet har styrt imot siden 1516, da de edsforbundne etter slaget ved Marignano slut-tet en fred med kongen av Frankrike, hvori man for første gang i historien finner nøytralitetstanken

betonet. Ved Wiener-erklæringen av 1815 fikk Sveits selvvalgte nøytralitet sin folkerettslige formulering, idet stormaktene garanterte det sveitsiske territoriums urørbarhet, mot at landet forpliktet sig til å forsvare sig mot alle angrep. I tilfelle av at et slikt skulde finne sted vilde imidlertid alle de andre garan-ter automatisk ile det til hjelp. Denne erklæring var imidlertid ikke inspirert av den rene uegen-nytte og utelukkende for Sveits' «vakre øines skyld» — den hadde sitt meget realistiske grunnlag i lan-dets strategiske betydning. Den makt som nemlig be-hersker det, behersker samtidig en av det euro-peiske kontinents viktigste ferdsselsveier både fra nord til syd og fra vest til øst. Et angrep på Sveits innebærer derfor også et fremstøt mot de andre naboland og for å beskytte sig selv fant derfor sta-tene det tilrådelig å nøytralisere det og dermed så å si gjøre det til et ingenmannsland som holder Ju-rabjergenes og Alpenes pass borte fra begjærlige hender. Ut fra dette må Sveits forpliktelse til på sin side å våke med pinlig omhu over sin nøytrali-tet sees og utviklingen fra politisk til moralsk nøy-tralitet forståes.

Verdenskrigen fastslo dette, men overenskom-sten i Versailles gav landet nye oppgaver. Den for-styret likevekten mellom de sveitsiske nabostater — og for å sikre sitt nøytralitetsprinsipp gikk Sveits inn i Genferligaen i det håp at denne skulde ut-vikle sig til et sant folkeforbund. Landet fikk sig tilstått en særparagraf, den «differensierte nøytrali-tet», som blev bekreftet i London-deklarasjonen av 13. febr. 1920, og hvori det blev fritatt for å delta i militære sanksjoner, mens det dog ikke slapp for te økonomiske. Abbessiniakrigen belærte imidlertid Sveits om at heller ikke de økonomiske sanksjoner er forenelig med en reell nøytralitet, da også de in-nebærer et militært element.

Derfor erklærte forbundsresident Motta alle-rede den 1 august 1937: «Forskjellen mellom en økonomisk og en politisk nøytralitet kan vel la sig formulere på papir, men den vil ikke holde stand overfor virkelighetens hårde kjensgjerning — — — spørsmålet om og i hvilken utstrekning vi skal delta i kollektive tvangsforanstaltninger kan kun vi selv suverent avgjøre». Og få måneder etter erklærte Motta den 22. desember at han vilde gå tilbake til en «uinnskrenket nøytralitet». Det betød en op-sigelse av London-deklarasjonen, og blev 29. april 1938 etterfulgt av et memorandum til folkeforbun-det. Selvfølgelig har det hevet sig advarende sveits-iske røster som navnlig har fryktet vanskeligheter fra Sovjetsamveldets side — men som den ansvar-lige leder av Sveits' skjebne har Motta fast og urok-kelig fulgt sin linje. Folkeforbundets råd har måt-tet bøie sig for landets beslutning og det viser sig nu gjennom notevekslingen med Italia og Tysk-land at Sveits' nøytralitet, idet den har befriet sig for faretruende forpliktelser, nu hviler folkeretts-lig sett på en fastere basis enn før. Samtidig er der skapt en bedre sikring for den europeiske fred — og 1938 betyr derfor innledningen til en ny epoke av den sveitsiske nøytralitetspolitikk.

# In memoriam monsignore Irgens.

## Rekviemmesse ved St. Petri grav.

Av et brev fra Rom:

Vi skandinaver og særlig vi nordmenn hernede i Rom er dypt bedrøvet over mgr. Irgens' død. For få måneder siden møtte vi ham ved hans mors bære og assisterte ham ved sjelemessen for henne. Et gripende og uforglemmelig møte, et gripende og uforglemmelig farvel: hans gudhengivenhet og hans sorg — presten og sønnen.

Vi trykker i sorgen nu hverandres hender — vi herute og dere hjemme. Sorgen kaller alle til hjemmet, trekker alle tanker hjem. Var det ikke som vi var med til sørgemessen, fulgte ham til gravlunden og gråt over hans grav med dere andre!

Idagmorges — på den trettende dag for hans død — samledes de norske teologiske studenter her i St. Peterskirken. Over apostlen Peters grav vilde hs. høiærv. biskop Smit lese en hellig messe for vår kjære avdøde — den biskop som vigslet ham i St. Olavs kirke til diakon for tretten år siden, og ved det høve uttalte med håp og glede: «Vi fryder oss over at atter en sønn av Norge, som også fordem gav sine beste sønner til Kirkens tjeneste, står på alterets trin og snart som prest vil løfte sine hender mot himmelen i forbønn for sitt folk og fedreland».

Vi vet alle hvad der ligger mellom hint håp som varslet og dette håpet som nu brast.

Det var dødens stillhet, men også dødens høitid, som preget det ærverdige gravrum imorges — der to tusen års tro og seier har hersket over døden. Biskopen talte gripende bevegede ord på godt klingende norsk. Hvad Norge tapte ved mgr. Irgens død kunde vi ikke overskue, men ett visste vi: hans uklanderlige liv, hans prektige presteskikkelse, hans ildnende nidkjærhet for Kirkens sak i Norge måtte vekke nye krefter til liv, måtte stå som et ideal så at mange unge norske menn måtte få kallet i gave, turde ta imot og følge det som mgr. Irgens så helt og fullt hadde gjort.

Vi takker hermed biskop Smit for hans ord. De var bæret av en brennende kjærlighet til vårt hårdt prøvede Vikariat, fylt av dyp smerte og ophøiet tro og håp.

Uvilkårlig går min tanke nu i kveld til stortingspresident Hambros historiske tale ved Fridtjof Nansens bære 17. mai 1930 foran Universitetet: «— ett er igjen av et menneske: hans gjerning og hans minne. Frithjof Nansen er ikke mere, men vi vil skimte hans høie skikkelse i det skyggenes tog som streifer vårt blikk når vi hører tonene av «Ja, vi elsker —».

Og jeg skriver: Vi norske katolikker vil skimte mgr. Henrik Irgens kjente presteskikkelse i det ly-

sende tog som streifer vårt blikk så ofte vi hører tonene av «Vi elsker vår Kirke, den gamle —».

Rom, 22. juni 1938.

IVAR HANSTEEN-KNUDSEN.

## Danske Kvinders Katolske Forbund

har tilstillet redaksjonen av «St. Olav» følgende skrivelse ved forbundets president, *hoffdame fru Augusta Utke Ramsing*: «— Med stor grebetheit har jeg læst «St. Olav»s skønne mindenummer over Mgr Irgens. Jeg har følt den knugende sorg, der har grebet Dem alle og beundret den kristne fri-modighed og styrke, hvormed Norges katolikker og hans venner har formaaet at rive blikket løs fra graven, for at vende det mod himlen, mod ham, som blev Dem røvet, og ved hvis forbøn De tillidsfuldt venter kraft til at fortsætte og virkeliggøre de idealer, der var hans her paa jorden, og som han saa klart havde stillet frem for Dem. Vor Jybeste beundring, vor inderligste medfølelse og samfølelse vilde vi — D. K. K. F. — gerne bevidne vore norske søstre ved at bede Dem for vedlagte beløp at lade læse sjelemesser for Mgr. Irgens.

Gud velsigne Dem alle og hjelpe Dem alle fremover og opover — —»

Red. ann.: Beløpet er overgitt hans høiærverdighet biskop Mangers, som personlig vil lese de ovennevnte messer.

## St. Vinsensforeningens feriekoloni.

Det er i år den 14de sommer at St. Vinsensforeningen har ute sin barneflokk — og den 10de sommer vi er i Sylling. De første 6 blev ledet av gråsøsteren Hillaria, som nu er i Hammerfest, senere har flere skiftet, men i de senere år er barnene «bestyrt» av fru Sorum. Feriekolonien består i år av 23 barn — flest småpiker — i alderen 5 til 14 år, samt noen smågutter under 10 år.

Hittil har det vært litt rusket med været, men da jeg søndag 3/7 var på en liten visitt var det solskinn om formiddagen og torden og lynild og noen lokale regnbyger om ettermiddagen. Det går med en masse melk, smør, brød og middagsmat og jubelen står oftest høit i taket. Er det regnvær vil barna gjerne ut, og er det sol går lek og løp en høi gang. Badestranden er en kjær lekeplass, skogen er like ved og luften er ren og klar. Spisesalen er jo et lite underverk med en herlig utsikt som fra Frognerseieren ved Oslo. Holsfjordens fjell og åsen spiller sig i vannet — og alt imens går matmål og lek sin gang til kvelden kommer. Søndag var alle i messen i St. Halvards villas lille kapell og hørte p. Riesterer lese messe.

Her forleden sa en mann til mig: «Nu når mgr. Irgens er død får de vel ikke dekket utgiftene til feriekolonien». Jeg stusset. «Mgr. Irgens er da ikke død — han husker nok som før på å be Forsynet for feriekolonien vår». Det er jo nettop Forsynets venner som alltid husker feriekolonien som St. Vinsensforeningen driver. Mgr. Offerdahl døde jo — men han ber også fremdeles Forsynet om hjelpere til Feriekolonien. Og det er jo medlemmer av St.

Vinsensforeningen som er døde — og som var gode venner av vårt arbeide — så vi har den sikre tro at Forsynets hjelpere også i år blir i stand til å hjelpe oss økonomisk.

Og da neste dag kom fikk jeg penger til den første regning på kr. 317 i kolonialvarer — og slik er det gått hver dag hittil. Vår Gud lever jo — og forbønner fra unge og gamle — og store og små gaver kommer nok til sin tid.

Og så gleder vi oss over at barna får nytte godt av den ozonrike luften i Sylling — over at de trives under fru Sørums styre og at så mange mødre får puste ut en stund i sommer iallfall for arbeidet med de barna som vi har i Sylling. Både det at barna kommer vekk en stund om sommeren fra gaten med sin dårlige luft, fra trange rum og gårdsplasser og at mødrene får en lettelse i slitet betyr noe. Det er derfor at St. Vinsensforeningen og dens venner hvert år strever med dette. Vår feriekoloni er viet til Jesu Hjerte — og det er hjertelaget hos Forsynets venner som aldri svikter oss. Husk derfor feriekolonien før du drar på ferie — og send din gave til sogneprestene eller St. Vinsensforeningens formann, Enjsøveien 1. —

IVAR RUYTER.

## Herhjemme.

### RETTELSE:

I artikkelen om St. Olav har det innsneket sig en beklagelig trykkfeil. På første side, annen spalte er en hel linje falt bort. Det heter: på Stiklestad lever Olavs minne sterkere og mektigere enn noe annet sted i landet ved hans blod som har døpt Norge til Kristi blod, bedre enn, — etc. Det skal stå: På Stiklestad lever Olavs minne sterkere og mektigere enn noe annet sted i landet. Hans blod som har døpt Norge til Kristi tro, taler og vidner der på Stiklestad enn med full og levende kraft med og for Kristi blod, bedre, — etc.

### C. RIESTERER.

Oslo. — Den katolske speiderpiketropp har nu fått sin standard, skjenket den av kammerherreinne Else Garth-Grüner. Troppsføreren, Ingrid Gonella kom gledesstrålende inn på «St. Olav»s redaksjon og fremviste den, og gleden var berettiget: det er et vakkert banner med troppepens emblem tistelen innfelt i hvitt på blå bunn. Øverst er brodert «Oslo VIII» også i hvitt og standerstangen kronet av emblemet utskåret i tre og grønnlakert. Det er avgitt en varm takkeskrivelse til den elskverdige giver.

## — og derute.

«Temps Present» overtar «La Vie Catholique». Etter 15 år er det ansette franske blad «La Vie Catholique» ophørt å utkomme på grunn av økonomiske vanskeligheter. Imidlertid har «Temps Present» overtatt en del av dets oppgave, idet dette velkjente blad i alle sine numre vil bringe en side «La Vie Catholique» med samme stoff som innstilte blad av samme navn.

Kinesisk general blir cistercienser. Blandt novicene i cistercienserklostret i Yankiaping i nærheten av den store kinesiske mur befinner sig også en forhenstående kinesisk general. For noen år siden blev han, under et opprør fanget og dømt til døden — men om natten før henrettelsen viste tre lysende skikkelser sig for ham og meddelte ham at han vilde bli reddet den neste dag. I sis-

te øieblikk blev han også benådet og vendte tilbake til sitt hjem i Shansi. En dag kom han tilfeldigvis inn i en katolsk kirke der på stedet og gjenkjente øieblikkelig i den hellige familie på et av billedene de tre sikkelsers som hadde forutsagt hans redning. Dypt rystet henvendte han sig til en katolsk misjonær og bad om undervisning — men selv efter sin konversjon følte han sig ikke tilfreds før han var trått inn som novice i klostret. Dette kloster er grunnlagt i 1863 og har 135 medlemmer, hvori blandt 11 kinesiske og 12 europeiske prester. Prioren har ledet det i 20 år.

«Brune søstre» til Østerrike. De såkalte «Brune søstre», hvis hovedoppgave det er å skulle erstatte de katolske ordenssøstre i Tyskland, idet de skal overta sykepleie, skoler og velgjørenhetsarbeidet efter hvert overalt, skal nu også begynne å virke i Østerrike. «Völkischer Beobachter» meddeler således at det er overdradd N. S.-søster Lina Huberth, som hittil har ledet det nazistiske søsterhjem i Aschaffenburg, å organisere de «brune søstre» — eller som det offisielle navn lyder: «N.S.-søstersamfundet» — i Østerrike. Hun er østerriksk av fødsel, men blev i 1935 tvunget til å forlate landet på grunn av arten av sin virksomhet.

Film i engelske kirker. I lengre tid har en del anglikanske prester fremført religiøse films i sine kirker og brukt dem som et ledd i sjelesorgen, hvilket til å begynne med vakte megen kritikk. Man forsvarte imidlertid dette med at kirkebesøket var så sterkt dalende at man måtte finne på noe for atter å lokke folk til kirkene. Den siste årsberetning fra «selskapet for religiøse films» viser at efterspørselen nu er sterkt øket — i det siste år har der funnet 1860 fremføringer av films sted i kirkene og tallet stiger stadig — likesom også efterspørselen til menighetslokaler og bedehus. Selskapet har sluttet kontrakt nu om 200 nye lydfilmsapparater og det er meningen at kirker, søndagsskoler og lignende skal kunne få dem for halv pris. De 127 er allerede innstallert — likesom det arbeides under høitrykk med innspillingen av nye religiøse films. I selskapets ledelse sitter en rekke kjente anglikanske geistlige.

Katolsk studentforbund i England. På de katolske studenters årlige stevne i Leeds blev det besluttet å søke dannet et nasjonalforbund av samtlige katolske studenter i kongeriket Storbritania. Et sådant forbund vil omslutte ca. 4000 medlemmer og man håper at en slik konsentrasjon av katolske akademiske krefter vil kunne yde en effektiv motstand mot den materialistiske tidsåndens innflytelse på de engelske universiteter.

Nytt slag mot den tyske evangeliske kirke. De protestantiske prester i Tyskland skal ha mottatt meddelelse om at de innen 31. mai må avgjøre hvorvidt de som embedsmenn vil avlegge den foreskrevne troskapsed mot føreren og statens love, eller miste sin stilling. Bekjennelseskirkens prester er rerved kommet i en tung samvittighetskonflikt, da de ved denne ed forplikter sig til absolutt lydighet mot en kirkelig øvrighet, som de ikke kan anerkjenne.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri.  
(Inneh. Alf & Johs, Grønli).